

**Geopark
Viški
Arhipelag**

Jedna od posljednjih
rajskih oaza Mediterana

PLAN RADA ZA 2022. GODINU

Sadržaj

1. UVOD.....	3
2. PLAN RADA ZA 2022. GODINU	4
I. TEMA A. OČUVANJE I ZAŠTITA GEORAZNOLIKOSTI	5
II. TEMA B. GEOTURIZAM	6
III. TEMA C. ODRŽIVI RAZVOJ LOKALNIH ZAJEDNICA	8
IV. TEMA D. UPRAVLJANJE UDRUGOM	9
3. OSTALO.....	11

1. UVOD

Brojni pomoci na programskoj razini, ali i na organizacijskoj, obilježili su 2021. godinu. Udruga Geopark Viški arhipelag je nastavila provoditi aktivnosti u području zaštite prirode i okoliša, okolišnog prava i edukacije, istraživanja te prepoznatljivosti Udruge kao relevantnog dionika na ovim područjima. Na organizacijskoj razini u 2021. ostvareno je zaposlenje vršiteljice dužnosti izvršne direktorice te odabir nove Predsjednice Upravnog odbora. Plaću djelatnika u 2021. godini osigurali su osnivači udruge Geopark Viški arhipelag kroz članarine. Od projekata koji su aplicirani kroz 2020. u 2021. realizirani su: Projekt „Najzanimljivije geološke pojave na otoku Biševo – Geopark Viški arhipelag“, prijavljen na natječaj Hrvatske Elektroprivrede d.o.o. „Svjetlo na putu 2021“ te dva projekta prijavljena na natječaje Splitsko-dalmatinske županije; projekt „Grop“ te „Insula ultima – vodič za posjetioce po pučinskim otocima UNESCO-va geoparka Viški arhipelag“. Potvrđeno je i daljnje sudjelovanje u Geofood projektu u 2022. godini kojeg je osmislio Geopark Magma iz Norveške, a na kojem već surađuje 29 geoparkova diljem svijeta. Ostvareno je nekoliko novih suradnja s drugim udrugama i institucijama, što kroz projekte što kroz redovitu komunikaciju i sudjelovanje u pojedinim aktivnostima.

U 2022. udruga će nastaviti provoditi aktivnosti koje služe za ostvarivanje ciljeva udruge te će se nastaviti aplicirati na moguće natječaje u skladu sa Planom upravljanja Geoparka Viški arhipelag. U planu je prijava na projekte sufinanciranja programa i projekata udruge Splitsko-dalmatinske županije te ostale nacionalne i međunarodne projektne natječaje. Udruga planira prijavu projektnih prijedloga kroz program Obzor Europa i LIFE program. Osim toga, kontinuirano će se pratiti mogućnosti financiranja aktivnosti udruge iz različitih operativnih programa iz nove financijske perspektive 2021.-2027.

OPĆI PODACI	
NAZIV PRAVNE OSOBE	Geopark Viški arhipelag
USTROJBENI OBLIK	Udruga
ADRESA	Hrvatskih mučenika 17
TELEFON	0912713023
WEB STRANICA	www.geopark-vis.com
KONTAKT E-MAIL	geopark@geopark-vis.com
ODGOVORNA OSOBA	Lana Schmidt Jelica Linčir
BROJ RAČUNA/IBAN	HR2224020061100879792

2. PLAN RADA ZA 2022. GODINU

Aktivnosti Geoparka Viški arhipelag podijeljene su u 5 osnovnih područja djelovanja:

- 1) razvoj i promocija geoloških lokaliteta u turističke i edukativne svrhe
- 2) razvoj održivih turističkih paketa/ponude temeljenih na geološkoj, kulturnoj i prirodnoj baštini
- 3) razvoj edukativnih programa povezanih sa geološkom, kulturnom i prirodnom baštinom
- 4) promocija i podrška razvoju lokalne zajednice kroz sudjelovanje u izradi strategija razvoja i inovativnih alata
- 5) istraživanje i razvoj: doprinos razvoju lokalne zajednice i sudjelovanje u inovativnim projektima

Kako bi se ostvarile aktivnosti pojedinog područja djelovanja, aktivnosti su razvrstane u teme odnosno podteme.

I. TEMA A. OČUVANJE I ZAŠTITA GEORAZNOLIKOSTI

Aktivnosti udruge koje čine temu A. za cilj imaju očuvati i valorizirati geološku i krajobraznu raznolikost te promovirati njihovu povezanost s drugim prirodnim i kulturno-povijesnim vrijednostima Geoparka Viški arhipelag.

Konkretne aktivnosti koje će se izvršiti u 2022. godini podijeljene su u tri podteme:

AA. Geološka i krajobrazna baština

AB. Valorizacija geoloških resursa i drugih resursa

AC. Ostala prirodna i kulturna baština i njihova povezanost

AA. Geološka i krajobrazna baština

1. Realizacija projekta geo-staza „Put poja“
2. Ispitati mogućnost osmišljavanja novih geo i poučnih staza (Planet Brusnik, Jabuka, Palagruža, Kraljicina špilja)
3. Kreiranje posebne geostaze: morska geostaza sa Falkušom
4. Izrada novih edukativnih materijala (video i tiskanih) povezanih s geološkom i krajobraznom baštinom UNESCO Geopark Viški arhipelag

AB. Valorizacija geoloških i drugih resursa

1. Uspostaviti GIS bazu Geo lokaliteta
2. Rad na zbirci (sadržajima) u KC Ivan Vitić – multimedijско opremanje KC Ivan Vitić (postavljanje totema Geopark, nabava tableta i sl.)
3. Izraditi i objaviti 2 znanstvena ili stručna rada vezanih uz područje Geoparka

AC. Ostala prirodna i kulturna baština i njihova povezanost

1. Organizirati znanstveni skup

2. Sudjelovati u izradi stručne podloge za proglašenje posebnog rezervata u moru na lokaciji rt Stupišće
3. Suradnja sa ostalim arheološkim muzejima i znanstvenicima sa svrhom promocije arheoloških lokaliteta
4. Smjernice za održivo upravljanje prirodnim pješčanim plažama (plaže koje su zanimljive geološki i biološki)

Kontinuirano održavanje i čišćenje Geo lokaliteta te uspostaviti i pratiti nadzor stanja svih Geo lokaliteta i kulturnih dobara.

II. TEMA B. GEOTURIZAM

Aktivnosti udruge koje čine temu B. za cilj imaju unaprijediti sustav posjećivanja, poboljšati postojeće i razviti nove turističke sadržaje te jačati kapacitete i suradnju s ciljem kreiranja destinacije geoturizma na području Geoparka.

Konkretne aktivnosti koje će se izvršiti u 2022. godini podijeljene su u tri podteme:

BA. Razvoj turizma (infrastruktura i aktivnosti)

BB. Povezivanje geoturizma sa ostalim vrstama turizma

BC. Promotivne aktivnosti

BA. Razvoj turizma (infrastruktura i aktivnosti)

1. Revidirati plan vođenja tematskih tura te iste promovirati u suradnji s partnerima
2. Istražiti penjališta i speleo objekte i postaviti temelje za razvoj penjačkog i speleološkog turizma
3. Provoditi akcije čišćenja plaža (po potrebi)
4. Osigurati prilaz KC Ivan Vitić za posjetitelje sa invaliditetom

5. U suradnji sa lokalnim TZ promovirati turističku ponudu i sadržaje na lokalitetima u unutrašnjosti otoka Visa organiziranjem različitih manifestacija
6. U suradnji sa TZ razviti programe cjelogodišnjih turističkih posjeta GP-a – uspostava GEOFood trail

BB. Povezivanje geoturizma sa ostalim vrstama turizma

1. Održati 2 Geo-Art radionice i manifestacije
2. U suradnji sa LAG i FLAG „Škoji“ provoditi informiranje lokalnog stanovništva o mogućnostima razvoja poljoprivrede, ekološke proizvodnje i poticajima iz ruralnog razvoja
3. Kontinuirano predstavljanje Geofood projekta lokalnim ugostiteljima i proizvođačima autohtonih jela, recepata i sl. te uključivanje lokalne zajednice u projektne aktivnosti

BC. Promotivne aktivnosti

1. Kontinuirano nadopunjavanje službene Internet stranice (prilagodba Internet stranice za osobe sa invaliditetom, uspostava newslettera) i svih društvenih mreža GVA
2. Tiskanje mape za promociju geostaza
3. Započeti s izradom Monografije otoka Visa ili Geoparka Viški arhipelag
4. Izrada promotivnog materijala GVA
5. Uključiti se u promociju GVA kroz različite portale
6. Izraditi koncept i sadržaj za mobilnu aplikaciju GVA
7. Izraditi model/prijedlog za diseminaciju i korištenje vizualnog identiteta GVA u skladu sa UNESCO smjernicama
8. Promovirati GVA u specijaliziranim časopisima i sajmovima
9. Sudjelovanje na godišnjim UNESCO skupovima, nacionalnim konferencijama u organizaciji stručnih geoloških institucija i različitih Ministarstava u Republici Hrvatskoj
10. Izrada dokumentacije u postupku certificiranja Viškog arhipelaga pod međunarodno priznatim Green Destination certifikatom

Osim navedenog, promotivne aktivnosti podrazumijevaju i organizaciju Tjedna Geoparkova u sklopu kojega će biti organiziran niz aktivnosti koje će doprinijeti vidljivosti Geoparka. Planirana je i organizacija dana otvorenih vrata GVA u posjetiteljskom centru. Nastavit će se suradnja sa Partnerima Geoparka (iznajmljivači, prijevoznici, diving centri...) koji osiguravaju veliku vidljivost Geoparka na njegovom teritoriju. Geopark planira sudjelovati i na nacionalnim i lokalnim festivalima kroz projekt GeoFood. Također, sudjelovat ćemo u obilježavanju raznih prigodnih datuma poput dana Planeta Zemlje, World clean up day, World's good deed day, Green Academy, Svjetski dan hrane, Međunarodni dan smanjenja rizika od katastrofa, Svjetski dan hodanja i sl.

III. TEMA C. ODRŽIVI RAZVOJ LOKALNIH ZAJEDNICA

Aktivnosti udruge koje čine temu C. za cilj imaju postaviti GVA kao pokretač lokalne zajednice u smjeru održivosti kroz aktivnosti koje omogućavaju očuvanje bogatog nasljeđa uključujući način života lokalnog stanovništva, njegove običaje, tradicionalne zanate, vještine i znanja.

Konkretne aktivnosti koje će se izvršiti u 2022. godini podijeljene su u dvije podteme:

CA. Razvoj lokalnih zajednica

CB. Povezanost s lokalnim zajednicama

CA. Razvoj lokalnih zajednica

1. Poticati održivo ribarstvo i lokalne samouprave u poticajima prema lokalnim poljoprivrednicima
2. Poticanje obnove suhozida, pristava i terasastih parcela kroz organizaciju radionica
3. Izrada edukativnih punktova za promatranje prirode na području Geoparka
4. Izrada parka namijenjenog dječjim aktivnostima na temu morske baštine

CB. Povezanost s lokalnim zajednicama

1. Organizirati obilazak lokalnog stanovništva po geostazama
2. Provesti dva javna poziva za prijavu lokalnog stanovništva u partnerstvo Geoparka
3. Sudjelovanje na lokalnim godišnjim manifestacijama i sportskim natjecanjima
4. Provoditi izvanškolske aktivnosti s djecom OŠ Vis i Komiža te SŠ Vis
5. Aktivirati zainteresirano stanovništvo u rad udruge kroz program volontiranja
6. Poticanje ekonomskog rasta lokalne zajednice korištenjem usluga za provedbu različitih aktivnosti

Osim navedenog, Udruga Geopark Viški arhipelag u 2022. planira nastaviti suradnju sa otočkim školama i vrtićima kroz različite radionice i aktivnosti u svrhu obilježavanja prigodnih datuma poput Dan planeta Zemlja, Dan bioraznolikosti, Dan voda i slično.

IV. TEMA D. UPRAVLJANJE UDRUGOM

Aktivnosti udruge koje čine temu D za cilj imaju razvoj udruge uspostavom kvalitetne kadrovske strukture te unaprijeđenje suradnje udruge sa svim dionicima.

Konkretno aktivnosti koje će se izvršiti u 2022. godini podijeljene su u tri podteme:

DA. Jačanje kapaciteta

DB. Suradnja

DC. Edukacija

DA. Jačanje kapaciteta

1. Redovito održavati Sjednice Skupštine i Upravnog odbora te sastanke Savjetodavnog vijeća

2. Zapošljavanje novih suradnika
3. Poticanje zaposlenika GVA na daljnje formalno i neformalno obrazovanje kroz pristupanje seminarima i radionicama u organizaciji različitih institucija kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu (sveučilišta, instituta za obrazovanje odraslih, udruga civilnog društva, UNESCO, Svjetska i europska mreža geoparkova...)

DB. Suradnja

1. Nastaviti suradnju sa svim postojećim suradnicima (JU More i krš, HGI, PMF, DVD, lokalna samouprava, TZ, FLAG, LAG itd...)
2. Uspostaviti nove suradnje (HHI, HŠ, HV, RGF, Poljoprivredne i ostale zadruge, HGD, FFZD, FFZG - uključivanje u projekte, sudjelovanje na forumima, okruglim stolovima, kongresima i sl.)
3. Revidiranje sporazuma o suradnji sa pridruženim članovima – sastanak sa pridruženim članovima

DC. Edukacija

1. Izraditi plan i program edukacija
2. Redovite edukacije zaposlenika vezane uz upravljanje udrugom i ostalim temama usko vezanim uz djelokrug udruge
3. Organizirati edukaciju turističkih vodiča i ostalih zainteresiranih turističkih djelatnika na temu geoturizma
4. Redovito sudjelovanje u UNESCO-vim radionicama vezanim uz edukaciju mladih i djece i turizam
5. Nastaviti s razvojem edukativnih programa za studente i mlade vezanih uz geologiju otoka Visa.
6. Istražiti mogućnosti za dobivanje ovlaštenja za izdavanje certifikata turističkim vodičima ovlaštenim za vođenje po Geoparku Viški arhipelag

3. OSTALO

- uređenje posjetiteljskog centra Geopark Viški arhipelag (osim kontinuirane nadopune izložbenih materijala, opremanje novom multimedijском opremom)
- UNESCO revalidacija (priprema i provedba aktivnosti za vrijeme posjeta UNESCO evaluatora na proljeće/ljeto 2022. godine)
- kontinuirano praćenje natječaja i prijava novih projekata sukladno dostupnim natjecajima
- provođenje aktivnosti projekata prijavljenih projekata:

1. Pogled na more – edukativni punktovi otoka Visa

Projektom će se provesti edukacija i senzibilizacija javnosti o temama zaštite okoliša i bioraznolikosti te isticanje važnosti očuvanja i održivog korištenja prirodne baštine na otoku Visu. Kroz projektne aktivnosti, Plavi svijet Vis će razviti edukativne punktove koji će se sastojati od panoramskog teleskopa s poveznicom na modul proširene stvarnosti za mobilnu aplikaciju s raznim interaktivnim edukativnim materijalima. Akcije čišćenja okoliša u blizini edukativnih punktova, u organizaciji partnera Geopark Viški arhipelag, također će doprinijeti povećanju svijesti stanovništva o problemu zagađenja i važnosti brige za okoliš. GVA će nabaviti dron za monitoring onečišćenja plaža, podvodnu kameru za dokumentiranje podvodnih onečišćenja, te izrada novog promotivno-edukativnog materijala – puzzle na temu morskih organizama.

2. Kopnenim putevima do mora

Projektom „Kopnenim putevima do mora“ unaprijedit će se i osvijestiti lokalna zajednica i posjetitelji otoka Visa o očuvanju i održivom korištenju kulturne i prirodne baštine na način da će se izraditi novi sadržaji u prirodi koji će educirati i informirati posjetitelje o potrebi zaštite okoliša i očuvanju krajobrazne i biološke raznolikosti sa svrhom očuvanja ribljeg fonda. Osim toga, provede će se stručna i znanstvena istraživanja koja su neophodna za kreiranje sadržaja u prirodi. Na temelju istraživanja, izradit će se tematsko-edukativno igralište sa rekreativno-edukativnim sadržajima. Sadržaji podrazumijevaju postavljanje info tabli s QR kodovima na

području parkića u Visu na kojima će detaljno biti opisani rezultati provedenog istraživanja (inventarizacija podmorja) te s edukativnim informacijama o potrebi zaštite okoliša i očuvanju krajobrazne i biološke raznolikosti. Osim toga, izradit će se prigodni promotivni materijal s kojim će se promovirati projekt i educirati će se ciljne skupine i krajnji korisnici. Također, provest će se dvije akcije čišćenja nadmorja i podmorja na području grada Visa koje su najizloženije nanosima otpada.

R1: izrađeno tematsko-edukativno igralište

R2: provedene 2 akcije čišćenja nadmorja i podmorja na području grada Visa

R3: izrađeno 50 kom didaktičkog seta za djecu

R4: izrađeno 300 kom vodiča s podacima o provedenom istraživanju podmorja

R5: provedena inventarizacija podmorja na području grada Visa na dvije lokacije

3. GeoFish

Projektom GEOfish istražiti će se riblje vrste i objasniti povezanost riba sa staništem te utvrditi bioraznolikost ribljih vrsta što će imati pozitivan utjecaj na cjelokupno područje FLAG-a. Utvrdit će se zastupljenije vrste riba na području viškog arhipelaga koje će se koristiti za dugoročniju sezonalnu ponudu korisnicima kao sirovina u gospodarstvu te će se na taj način doprinjeti održivom ribarstvu u obalnim područjima. Projektom GEOfish objedinit će se skupina zainteresiranih korisnika GEOfood branda organiziranjem informativno – edukativnih kulinarskih radionica temeljenih na sirovini i/ili proizvodima ribarstva, pozivanjem stručnjaka te organiziranjem Okruglog stola kao završne aktivnosti. Na Okruglom stolu prikazati će se rezultati provedenog istraživanja te smjernice za dodavanje vrijednosti proizvodima ribarstva i razvijanja GEOfood branda u budućnosti.

4. GEOfood for sustainable development in UNESCO Global Geoparks

Cilj projekta je provesti istraživanje o povezanosti geonasljeđa, georaznolikosti, usluga ekosustava, proizvodnje hrane i održivog razvoja kroz primjenu inovativnog brenda – GEOfood. Aktivnosti predviđene u 2022. godini u sklopu ovog projekta obuhvaćaju stvaranje kvalitetnije promocije proizvoda i sirovina sa područja Geoparka Viški arhipelag kroz izradu

promotivnih i edukativnih video i tiskanih materijala, održavanje edukativnih radionica povezanih sa ekoliški održivom poljoprivredom i organizacija sajмова i manifestacija na kojima će sudjelovati lokalni proizvođači.

5. Obojimo život

Projekt će doprinijeti podizanju svijesti i povećanju znanja šire javnosti, posebice mladih o problemu depresije i poremećaja iz depresivnog kruga te o preventivnim mjerama, ponašanju u slučaju pojave bolesti i kako se liječiti. Geopark Viški arhipelag će provesti kampanju preventivnih aktivnosti - tjelesnom aktivnošću u borbi protiv depresije i poremećaja iz depresivnog kruga kroz prirodu, po geostazama Geoparka Viški arhipelag (aktivno upoznavanje građana/mladih otoka Visa s Geoparkom te izrada brošure koja će detaljno uputiti sve zainteresirane u aktivnosti i ideje za provođenje slobodnog vremena (tjelesne aktivnosti) kroz Geopark Viški arhipelag te kako si pomoći u borbi protiv depresije i poremećaja iz depresivnog kruga boravkom u prirodi.

6. Otoci u moru znanja

Projektom „Otoci u moru znanja“ namjerava se putem organizacije treninga za edukatore, provoditelje aktivnosti udruga uključenih u projekt te putem osmišljavanja inovativnih i interaktivnih edukativnih sadržaja osposobiti udruge za provedbu niza aktivnosti kojima će se popularizirati STEM i organizirati različiti programi edukacije iz područja prirodoslovlja za djecu i mlade. povezati aktivnosti koje partnerske organizacije provode i prevesti ih u inovativne edukacijske sadržaje namijenjene djeci, mladima i općoj populaciji u svrhu popularizacije prirodoslovne pismenosti stanovnika otoka Visa i Lošinja s naglaskom na djecu i mlade uz pružanje mogućnosti da se putem on-line platforme za učenje isti sadržaji ponude i puno širem krugu korisnika.

Osim aktivnosti na osnaživanju kapaciteta udruga, projektom se želi osigurati bolje korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija u svrhu adekvatnog prenošenja prirodoslovnih znanja o morskom okolišu te popularizacije sadržaja o biologiji, kemiji i fizici mora te geologiji na inovativan način.

7. Učinkovitiji u krizi

Projektom će se jačati kapaciteti organizacija civilnog društva na području otoka Visa u području učinkovitog odgovora na potrebe lokalne zajednice, osobito u kriznoj situaciji nastaloj potresom. Projekt će omogućiti Viškim udrugama naučiti vještine i kompetencije važne za što kvalitetnije i učinkovitije vođenje i rad u civilnom sektoru. Aktivnosti koje će se provesti u sklopu ovog projekta obuhvaćaju edukaciju organizacija civilnog društva u području administracije, knjigovodstvenih i računovodstvenih poslova, izradit će se priručnik za volontere vezan uz pomoć ranjivim skupinama u slučaju prirodnih katastrofa (potresa) na području Viškog arhipelaga te za zaštitu prirodne i geološke baštine od potresa. Osim navedenog, održat će se i edukacija udruga za online poslovanje i uspostavljanje home office-a u slučaju kriznih situacija.

8. GeoReef

Područje UNESCO Geopark Viški arhipelag obiluje značajnim prirodnim vrijednostima te je dio ekološke mreže Natura 2000. Područje je globalno popularna turistička destinacija, a zbog položaja i strujanja mora, učestali su nanosi otpada s kopna i mora. Zbog velikog pritiska onečišćenja, dolazi do ugrožavanja ovog zaštićenog i ekološki značajnog područja. Izravnim uklanjanjem otpada iz mora na četiri lokacije Viškog arhipelaga, pozitivno će se utjecati na strukturu i funkciju morskog ekosustava, a priprema i provedba šest edukacijskih radionica te izrada edukativnih materijala (video, brošura, deplijan i jednostavni animirani multimedijски uradak) u digitalnom i tiskanom obliku će doprinjeti podizanju svijesti šire javnosti o značaju problema namjernog ili slučajnog unosa otpada u morski ekosustav. Provedbom aktivnosti ovog projektnog prijedloga će se pozitivno utjecati na smanjenje rizika negativnog utjecaja na morska staništa i morske organizme te podići svijest svih uključenih dionika o važnosti očuvanja i održivog gospodarenja prirodnom baštinom.

9. GeoTrails

UNESCO Geopark Viški arhipelag je globalno poznata turistička destinacija, posebice za vrijeme ljetnog perioda. Najveći pritisak u brojnosti posjetitelja je za vrijeme mjeseca srpnja i

kolovoza što značajno napreže kapacitete područja u pogledu vodnih i morskih resursa, prirodnih ekosustava, upravljanja obalnim područjima i upravljanju rizikom. Razvojem geoturizma, a koji ima za cilj privlačenje posjetitelja uglavnom izvan glavne sezone, potrošnja prirodnih resursa, prvenstveno vode kojom otok Vis obiluje zbog dijapirske građe, ali i lokalnih sezonskih proizvoda te zbrinjavanje otpada u špici sezone, raspoređuje se u pred- i post- sezoni. Time se ujedno podiže svijest lokalnog stanovništva i turističkih djelatnika da se treba posvetiti vanezonskom turizmu kao jednom od mjera prilagodbe turističke ponude na projicirane klimatske promjene (visoke temperature, pojačano sunčano razdoblje, ekstremni vremenski događaji i dr.). U okviru projekta planira se edukacija turističkih vodiča, učenika i učitelja turističkog usmjerenja srednje škole u tajanju od 7 dana, o georaznolikosti i geostazama te digitalno označavanje važnih geotočaka koje bi tako označene privlačile više posjetitelja izvan sezone kad vremenske prilike dopuštaju ugodniji boravak i kretanje po otvorenom prostoru. Usmjeravanje posjetitelja na aktivnosti u sklopu geoturizma pozitivno doprinosi revitalizaciji turističke ponude te iskorištavanje do sada nedovoljno iskorištenih potencijala. Obzirom na nedavne događaje vezane uz pandemiju COVID-19, poticanje razvoja geoturizma usmjerenog na boravak u prirodi i otvorenom prostoru će doprinijeti usklađivanju turističke ponude s mjerama zaštite ljudskog zdravlja.